

REPUBLIKA SRBIJA
AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA
GRAD ZRENJANIN

Građanski vodič kroz Odluku o budžetu
grada Zrenjanina za 2024. godinu

Grad Zrenjanin

Osnovna svrha dokumenta koji je pred vama jeste da na što jednostavniji i razumljiviji način objasni u koje svrhe se koriste javni resursi da bi se zadovoljile potrebe stanovništva.

Građanski budžet

predstavlja sažet i jasan prikaz Odluke o budžetu grada Zrenjanina za 2024. godinu, koja je po svojoj formi veoma obimna i teška za razumevanje zbog specifičnih pojmova i klasifikacija koje je čine.

Dragi sugrađani i sugrađanke

Iako je nemoguće objasniti celokupan bužet u ovako kratkoj formi, iskreno se nadamo da ćemo na ovaj način uspeti da vas informišemo o načinu prikupljanja javnih sredstava i ostvarivanja prihoda i primanja budžeta grada, kao i o načinu planiranja, raspodele i trošenja budžetskih sredstava.

Na ovaj transparentan način očekujemo da se poveća interesovanje i učešće naših sugrađana u postavljanju ciljeva, definisanju prioriteta i planiranju razvoja našeg grada.

Simo Salapura Gradonačelnik Zrenjanina

Grad Zrenjanin

Sadržaj :

Uvodna reč

- 1. Kako nastaje budžet grada?*
- 2. Ko se finansira iz budžeta grada?*
- 3. Kako se puni gradska kasa?*
  - 3.1. Šta su prihodi i primanja budžeta?*
  - 3.2. Struktura prihoda i primanja u 2024. godini*
  - 3.3. Transferi*
  - 3.4. Primanja od prodaje nepokretnosti*
  - 3.5. Primanja od prodaje pokretne imovine*
  - 3.6. Primanja od prodaje zemljišta*
  - 3.7. Primanja od zaduživanja*
- 4. Na šta se troši Vaš novac?*
  - 4.1. Struktura rashoda i izdataka u 2024. godini*
  - 4.2. Programsko trošenje u 2024. godini*

1. Kako nastaje budžet grada?

BUDŽET GRADA Zrenjanina

je pravni dokument koji utvrđuje kako plan prihoda i primanja, tako i rashoda i izdataka grada za budžetsku, odnosno kalendarsku godinu.

To znači da ovaj dokument predstavlja predviđanje koliko će se novca od građana i privrede u toku jedne godine prikupiti i na koji način će se taj novac trošiti.

Iz gradskog budžeta se tokom godine plaćaju sve obaveze lokalne samouprave. Isto tako u budžet se slivaju prihodi iz kojih se podmiruju te obaveze.

Gradonačelnik i lokalna uprava sprovode gradsku politiku, a glavna poluga te politike i razvoja je upravo budžet grada.

Prilikom definisanja ovog, za grad Zrenjanin najvažnijeg dokumenta, oni moraju da se vode zakonskim propisima, strateškim prioritetima razvoja i drugim elementima, kao što je prikazano na **slici 1**.

Realnost je takva da postoje velike razlike između želja i mogućnosti, tako da kreiranje budžeta podrazumeva utvrđivanje prioriteta i pravljenje različitih kompromisa.

2. Ko se finansira iz budžeta grada

Direktni korisnici budžetskih sredstava

- Skupština grada
- Gradonačelnik
- Gradsko veće
- Gradska Uprava
- Pravobranilaštvo Grada Zrenjanina
- Zaštitnik građana

Indirektni korisnici budžetskih sredstava

- Narodno pozorište „Toša Jovanović“
- Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“
- Narodni muzej
- Savremena galerija umetničke kolonije Ečka
- Kulturni centar
- Istorijski arhiv
- Zavod za zaštitu spomenika kulture
- Javna ustanova Sportski objekti
- Predškolska ustanova
- Turistička organizacija grada Zrenjanina
- Ustanova Rezervati prirode Zrenjanina
- Mesne zajednice na teritoriji grada Zrenjanina
- Centar za pružanje usluga socijalne zaštite „Most“

Ostali korisnici budžetskih sredstava

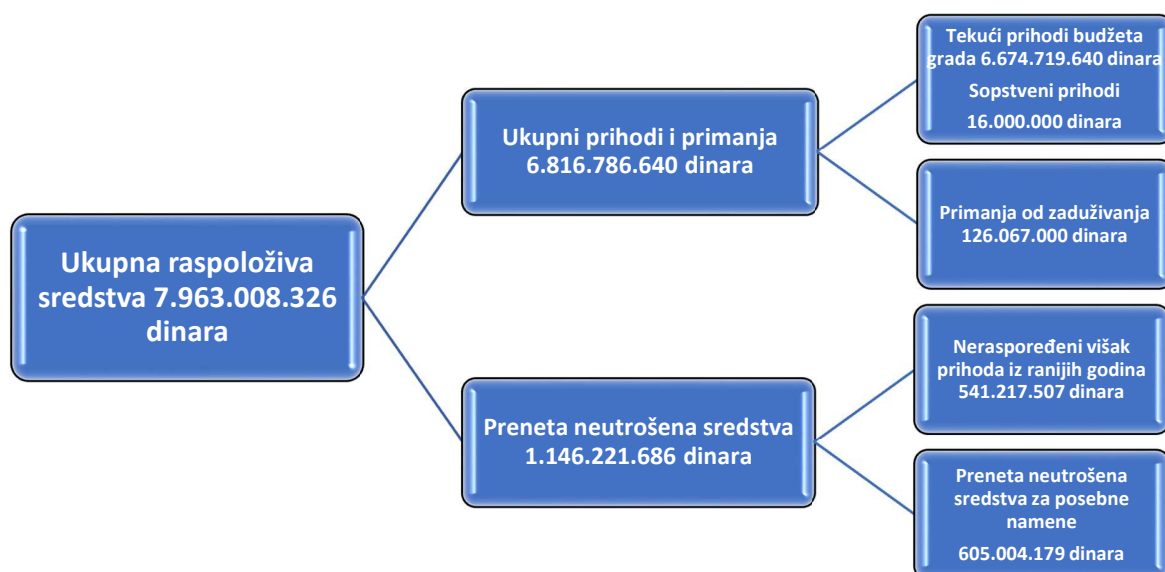
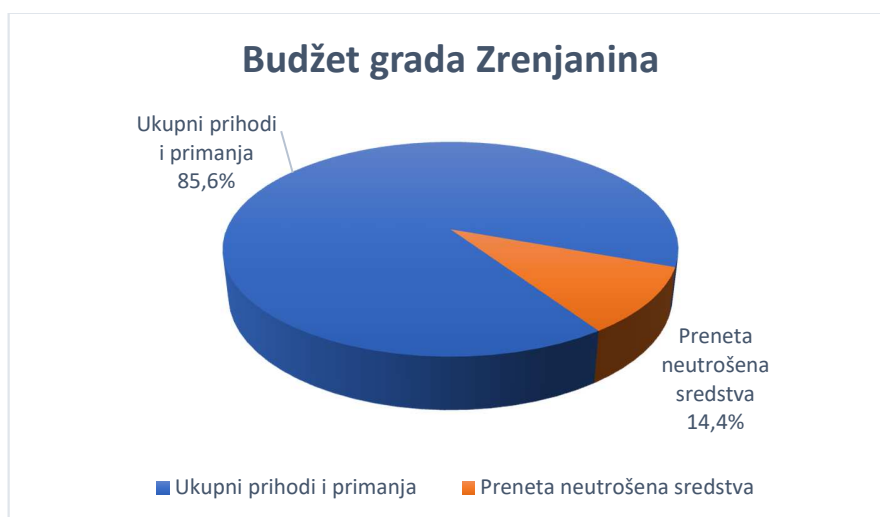
- Obrazovne institucije
- Zdravstvene institucije
- Socijalne institucije
- Nefitne institucije

3. Kako se puni gradska kasa?

Ukupni prihodi i primanja budžeta grada i korisnika budžetskih sredstava sa prenetim neutrošenim sredstvima iz ranijih godina čine raspoloživa sredstva za 2024. godinu i iznose **7.963.008.326 dinara**.

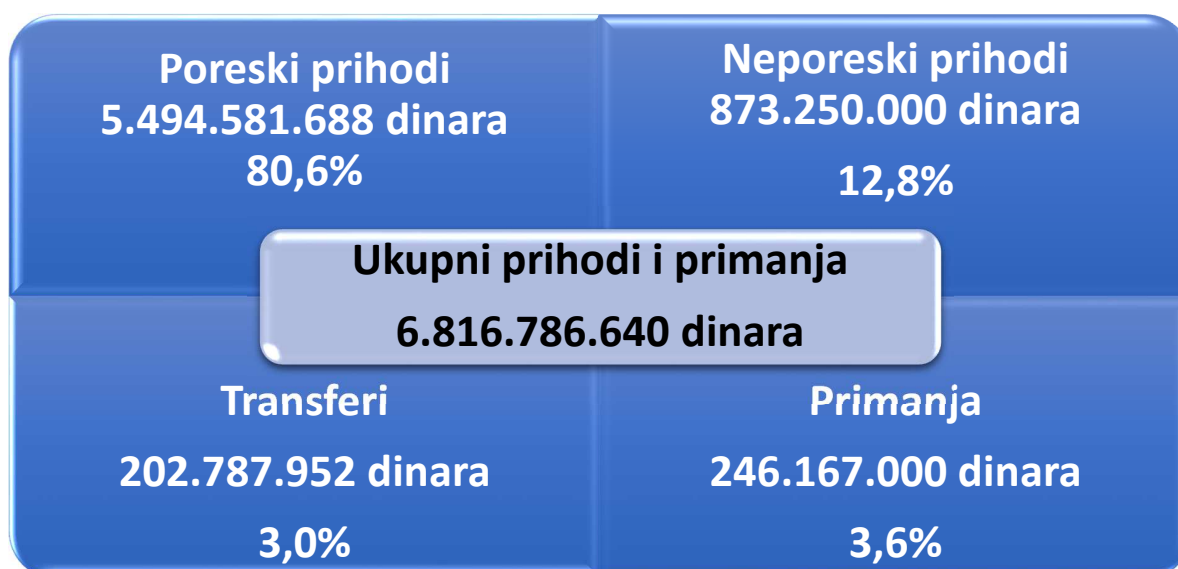
Planom predviđeni prihodi i primanja budžeta grada Zrenjanina i korisnika budžeta grada za 2024. godinu iznose **6.816.786.640 dinara**, dok preneti neutrošena sredstva iznose **1.146.221.686 dinara**.

Budžet grada Zrenjanina se u 2024. godini puni novcem od:

PRIHODA

- *Poreskih prihoda*
- *Neporeskih prihoda*
- *Transfera*

PRIMANJA

- *Primanja od prodaje nefinansijske imovine*
- *Primanja od prodaje finansijske imovine*
- *Primanja od zaduživanja*

3.1 Šta su prihodi i primanja budžeta?

● Poreski prihodi

Vrsta javnih prihoda koji se prikupljaju obaveznim plaćanjima poreskih obveznika bez obaveze izvršenja specijalne usluge zauzvat. Najveće učešće od poreskih prihoda ima porez na zarade (koji se plaća prema prebivalištu zaposlenog i gradu pripada 77% ostatak pripada budžetu republike), porez na imovinu, naknadu i takse za isticanje firme koje naplaćuje lokalna poreska administracija. Ostali poreski prihodi koje naplaćuje Poreska uprava Republike Srbije, a koji se ostvaruju na teritoriji jedinice lokalne samouprave, Republika u skladu sa zakonom ustupa gradu: porez na prihode od samostalnih delatnosti, na prihode od poljoprivrede i šumarstva, nepokretnosti, davanja u zakup pokretnih stvari, porez na nasleđe i poklon, porez na prenos apsolutnih prava.

● Neporeski prihodi

Vrsta javnih prihoda koji se naplaćuju pravnim ili fizičkim licima za korišćenje javnih dobara (naknade), pružanje određene javne usluge (takse), zbog kršenja ugovora ili zakonskih odredbi (penali i kazne), kao i prihodi koji se ostvare upotrebom javnih sredstava (npr. naknada za korišćenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta, naknada za korišćenje prostora i građevinskog zemljišta i slično).

● Transferi

Podrazumevaju prenos sredstava iz budžeta Republike i AP Vojvodine lokalnom nivou, u korist nivoa grada. Mogu biti namenski (za tačno utvrđene namene) ili nenamenski (nije im unapred određena namena, te se mogu, u skladu sa zakonom, koristiti za bilo koje svrhe).

● Primanja od prodaje nefinansijske imovine

Ova primanja se ostvaruju prodajom nepokretnosti i pokretnih stvari, koje su u vlasništvu grada.

- **Primanja od prodaje finansijske imovine**

Predstavljaju prilive po osnovu prodaje domaćih akcija i ostalog kapitala u korist nivoa gradova.

- **Primanja od zaduživanja**

Predstavljaju prilive koji se otvaraju zaduživanjem kod domaćih i inostranih poslovnih banaka.

- **Preneta neutrošena sredstva iz ranijih godina**

Predstavljaju višak prihoda budžeta grada koji su ostvareni, a nisu potrošeni u prethodnoj budžetskoj godini.

3.2 Struktura prihoda i primanja u 2024. godini

Iz prethodno navedenog pregleda vidi se da u strukturi prihoda našeg grada najveće učešće imaju poreski prihodi, koji čine više od 80,6% ovogodišnjih prihoda budžeta. Najznačajniji poreski prihodi za grad su:

- **Porez na dohodak, dobit i kapitalne dobitke** sa ukupnim planom ostvarenja od 4.052.550.000 dinara. Najznačajniji za budžet grada u ovoj grupi prihoda je **Porez na zarade** sa najvećom nominanom vrednošću u strukturi svih prihoda i iznosi 3.450.000.000 dinara.
- **Porez na imovinu** sa ukupnim planom ostvarenja od 1.000.000.000 dinara. Ovo je najznačajniji izvorni prihod grada jer visinu utvrđuje jedinica lokalne samouprave. Najznačajnije ostvarenje ove grupe prihoda predviđeno je kod sledećih poreza:
  - Porez na imovinu obveznika koji ne vodi poslovne knjige, odnosno porez na imovinu koji plaćaju fizička lica planiran je u iznosu od 510.000.000 dinara;
  - Porez na imovinu obveznika koji vode poslovne knjige, odnosno porez na imovinu koji plaćaju pravna lica planiran je u iznosu od 490.000.000 dinara.

3.3 Transferi

Odlukom o budžetu za 2024. godinu planirani su transferi od drugih nivoa vlasti u iznosu od 202.787.952 dinara, i odnosi se na nenamenski transfer od nivoa Republike.

3.4 Primanja od prodaje nepokretnosti

Predstavljaju primanja od prodaje nepokretnosti u korist nivoa gradova i planirana su u iznosu od 20.000.000 dinara.

3.5 Primanja od prodaje pokretne imovine

Predstavljaju primanja od prodaje pokretnih stvari u korist nivoa gradova i planirana su u iznosu od 100.000 dinara.

3.6 Primanja od prodaje zemljišta

Predstavljaju primanja od prodaje zemljišta i planirana su u iznosu od 100.000.000 dinara.

3.7 Primanja od zaduživanja

Sredstva koja će se obezbediti zaduživanjem grada Zrenjanina u 2024. godini iznose 126.067.000 dinara i usmeriče se za nastavak finansiranja kapitalnih investicionih izdataka.

4. Na šta se troši Vaš novac?

Jedno od osnovnih budžetskih načela je ravnoteža prihoda i rashoda, zato i ukupni planirani rashodi i izdaci grada u ovoj godini iznose :

7.963.008.326 dinara

Ono što je veoma važno istaći kada se definiše planiranje, raspodela i trošenje javnih sredstava jesu osnovni principi na kojima se svaki budžet mora koncipirati:

- **Princip Efikasnosti** – koji ukazuje na racionalno trošenje i kontrolu trošenja budžetskih sredstava
- **Princip Ekonomičnosti** – koji teži postizanju maksimalnih rezultata uložnim sredstvima
- **Princip Efektivnosti** – koji upućuje da se iz postojećih sredstava ostvare najbolji efekti

Rashodi i izdaci se u budžetskom sistemu klasifikuju na više načina. U ovom vodiču biće prikazani rashodi po:

- **Ekonomskoj klasifikaciji** koja prikazuje pojedinačna dobra i usluge na šta se troše sredstva, kao i izvršena transferna plaćanja, čime se stiče uvid u vrstu rashoda (rashodi za zaposlene, korišćenje dobara i usluga, transferi, subvencije i drugo)
- **Programskoj klasifikaciji** koja prikazuje rashode i izdatke prema zadacima i aktivnostima korisnika budžetskih sredstava koji se sprovode u cilju efikasnog upravljanja sredstvima po predloženim programima.

4. Na šta se troši Vaš novac?

Rashodi za zaposlene

predstavljaju sve troškove za zaposlene, kako u upravi tako i kod budžetskih korisnika.

Korišćenje roba i usluga

obuhvata stalne troškove, putne troškove, usluge po ugovoru, specijalizovane usluge, troškove materijala i tekuće popravke i održavanje.

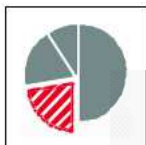
Donacije, dotacije i transferi

su troškovi koje grad Zrenjanin ima za isplatu dotacija i transfera ostalim nivoima vlasti, u najvećoj meri vrši se transfer prema školama.

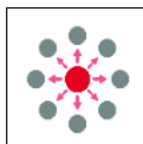
Ostali rashodi

obuhvataju dotacij nevladinim organizacijama, poreze, takse, novčane kazne i penale.

Otplata kamata i glavnice

obuhvata troškove otplate uzetih kredita iz ranijih godina.

planira lokalna samouprava kako bi pomogla preduzećima (privatnim i javnim), fizičkim licima ili određenim sektorima ekonomije kao na primer poljoprivredi. Subvencije se daju u vidu novca za podsticanje zapošljavanja, razvoj, otplatu kredita, itd.

Budžetska rezerva

predstavlja novac koji se koristi za neplanirane svrhe i u svrhe za koje se u toku godine pokaže da su neophodna dodatna novčana sredstva.

Socijalna zaštita

obuhvata sve troškove isplate socijalne pomoći za različite kategorije stanovništva.

Kapitalni rashodi

su troškovi za osnovna sredstva (zgrade i građevinske objekte, mašine i opremu, zemljište i slično) koja su u vlasništvu grada.

Subvencije iz budžeta

4.1. Struktura rashoda i izdataka u 2024. godini

OPIS	IZNOS (din.)	PROCENAT
<i>Korišćenje roba i usluga</i>	3.308.530.983	41,5
<i>Rashodi za zaposlene</i>	1.884.934.000	23,7
<i>Izdaci za nefinansijsku imovinu</i>	886.836.703	11,1
<i>Donacije, dotacije i transferi</i>	840.891.640	10,6
<i>Subvencije</i>	331.500.000	4,2
<i>Socijalno osiguranje i socijalna zaštita</i>	296.425.000	3,7
<i>Ostali rashodi</i>	256.490.000	3,2
<i>Izdaci za otplatu glavnice i nabavku finansijske imovine</i>	84.000.000	1,1
<i>Sredstva rezerve</i>	51.000.000	0,6
<i>Otplata kamata i prateći troškovi zaduživanja</i>	22.400.000	0,3
UKUPNO	7.963.008.326	100,0

4.2. Programsko trošenje u 2024. godini

Rashodi i izdaci izdaci budžeta grada u 2024. godini raspoređeni su na sledeće programe:

Budžet našeg grada je programski

Šta to tačno znači?

Novac je namenjen za programe koji doprinose ispunjavanju strateških ciljeva razvoja našeg grada, a troškovi budžeta raspoređeni su prema projektnim aktivnostima i projektima na koje se odnose.

Programski budžet predstavlja efikasan mehanizam za upravljanje učinkom javne uprave, uspostavlja veću odgovornost korisnika, utvrđuje prioritete rashoda i izdataka i omogućava transparentnije sprovođenje javnih politika i javne potrošnje.

Programi			
Program 1 Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	Program 6 Zaštita životne sredine	Program 11 Socijalna i dečija zaštita	Program 16 Politički sistem lokalne samouprave
Program 2 Komunalne delatnosti	Program 7 Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	Program 12 Zdravstvena zaštita	Program 17 Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije
Program 3 Lokalni ekonomski razvoj	Program 8 Predškolsko vaspitanje	Program 13 Razvoj kulture i informisanja	
Program 4 Razvoj turizma	Program 9 Osnovno obrazovanje	Program 14 Razvoj sporta i omladine	
Program 5 Poljoprivreda i ruralni razvoj	Program 10 Srednje obrazovanje	Program 15 Opšte usluge lokalne samouprave	

4.2. Programsko trošenje u 2024. godini

U 2024. godini najviše novca iz budžeta biće izdvojeno za sledeće programe: Usluge lokalne samouprave, Zaštitu životne sredine, Predškolsko obrazovanje, Komunalnu delatnost, Razvoj kulture i informisanja, Osnovno obrazovanje, Organizaciju saobraćaja i saobraćajnu infrastrukturu, Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje. U sledećoj tabeli se može videti koliko je procentualno učešće pojedinih programa u ukupnom budžetu grada Zrenjanina.

NAZIV PROGRAMA	PLAN ZA 2024. GODINU	% UČEŠĆA U RASHODIMA
Program 1 - Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	534.745.361	6,7%
Program 2 - Komunalne delatnosti	888.900.000	11,2%
Program 3 - Lokalni ekonomski razvoj	15.000.000	0,2%
Program 4 - Razvoj turizma	154.290.000	2,1%
Program 5 - Poljoprivreda i ruralni razvoj	42.000.000	1,1%
Program 6 - Zaštita životne sredine	1.197.889.213	11,5%
Program 7 - Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	488.300.000	7,2%
Program 8 - Predškolsko vaspitanje	880.518.394	10,4%
Program 9 - Osnovno obrazovanje	587.370.640	7,5%
Program 10 - Srednje obrazovanje	253.676.000	3,4%
Program 11 - Socijalna i dečija zaštita	425.802.000	4,8%
Program 12 - Zdravstvena zaštita	36.220.000	0,1%
Program 13 - Razvoj kulture i informisanja	533.253.000	7,6%
Program 14 - Razvoj sporta i omladine	350.252.507	6,2%
Program 15 - Opšte usluge lokalne samouprave	1.363.077.211	20,4%
Program 16 - Politički sistem lokalne samouprave	172.934.000	2,0%
Program 17 - Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije	38.780.000	0,6%
UKUPNO:	7.963.008.326	100%

Dobro utvrđen budžet je preduslov za realizaciju javnih politika, stoga pozivamo sve naše sugrađane da se odgovorno uključe u budžetske procese i doprinesu efektivnoj, ekonomičnoj i efikasnoj upotrebi javnih sredstava u ostvarivanju ciljeva koji su ovim budžetom postavljeni.

Budžet grada Zrenjanina možete pronaći:

U „Službenom listu grada Zrenjanina“, broj 27/23

Na web stranici grada Zrenjanina www.zrenjanin.rs

Канцеларија за сарадњу
са цивилним друштвом

Ова иницијатива настала је уз подршку Европске уније у оквиру програма „Подршка цивилном друштву 2013“ и Владе Републике Србије. Садржај је искључиво одговорност БИРН-а и не представља нужно ставове Европске уније нити других донатора.

Grad Zrenjanin

